

Broj:908-5-UP/25

Dana: 29.8.2025. godine

GRADSKA UPRAVA BANJA LUKA

n/r gradonačelnika

Predmet: Inicijativa za preispitivanje prakse različitog sufinansiranja boravka djece u javnim i privatnim predškolskim ustanovama na području Grada Banja Luka

Poštovani,

Na osnovu člana 7. Zakona o Ombudsmanu za djecu („Službeni glasnik Republike Srpske” br. 103/08 i 70/12), Ombudsman za djecu postupajući u okviru svojih nadležnosti u zaštiti i promociji prava djeteta, pokreće:

INICIJATIVU

za preispitivanje prakse različitog sufinansiranja boravka djece u javnim i privatnim predškolskim ustanovama na području Grada Banja Luka

OBRAZLOŽENJE

Prema dostupnim informacijama, boravak djece u javnim predškolskim ustanovama subvencionise se u većem obimu nego boravak djece u privatnim predškolskim ustanovama, pri čemu subvencija za privatne ustanove iznosi znatno manje od subvencija koje se izdvajaju za boravka djeteta u javnim predškolskim ustanovama.

Ovakav model sufinansiranja dovodi do učestalih prijava-žalbi roditelja/staratelja koji u svojim obraćanjima, između ostalog navode, da na taj način djeca nemaju jednake mogućnosti, a samim tim ni jednak pristup predškolskom obrazovanju, što, kako navode, dovodi do povrede njihovog prava na obrazovanje.

U praksi, djeca koja nisu primljena u javne vrtiće zbog nedostatka kapaciteta prisiljena su da pohađaju privatne ustanove, gdje roditelji snose znatno veće troškove, iako na raspoloživost mjesta u javnom vrtiću nisu mogli uticati. Time se porodice slabijeg imovinskog statusa dovode u posebno nepovoljan položaj, što može rezultirati time da njihova djeca ostanu izvan sistema predškolskog vaspitanja. Na taj način dolazi do posredne diskriminacije, budući da djeca bivaju faktički podijeljena u dvije grupe – ona koja imaju povoljnije uslove zahvaljujući mjestu u javnom vrtiću i ona koja su, zbog nedostatka mjesta, stavljena u nepovoljniji položaj. Ovakva praksa je u suprotnosti sa načelom najboljeg interesa

djeteta, garantovanog Konvencijom o pravima djeteta i domaćim zakonodavstvom, prema kojem država i lokalne zajednice imaju obavezu da svoj djeci obezbijede jednak pristup vaspitanju od najranijeg uzrasta.

Ombudsman za djecu je svjestan da postoji razlika između javnog i privatnog sektora u pogledu finansiranja, upravljanja i obaveza prema lokalnoj zajednici. Javne ustanove nesporno imaju poseban značaj i obavezu da budu dostupne što većem broju djece. Takođe, ne treba zanemariti ni činjenicu da je jedan od ciljeva privatnih predškolskih ustanova i sticanje dobiti, kao i da privatne predškolske ustanove često nisu transparentne i ne žele da dostave informacije o načinu formiranja cijene boravka u privatnoj predškolskoj ustanovi, a česta je i praksa da podižu cijenu boravka za visinu date subvencije bez realnog osnova.

Cilj subvencija je da se djeci iz svih porodica omogući pristup predškolskom vaspitanju i obrazovanju. Međutim, Ombudsman za djecu ne smatra da bi država ili jedinica lokalne samouprave trebala da finansira profit privatnika, nego prvenstveno da osigura socijalnu uslugu. Privatni sektor se posmatra kao dopuna, a ne kao osnovni stub predškolskog sistema. Dakle, veća podrška javnim predškolskim ustanovama se zasniva na principima jednakosti, pravednosti i kontrole javnog interesa, dok privatni sektor treba tretirati kao dodatnu opciju za roditelje koji mogu ili žele platiti više.

Međutim, uvažavajući navedene parametre i činjenicu da značajan broj djece zbog nedostatka kapaciteta mora koristiti usluge privatnih predškolskih ustanova, neophodno je obezbijediti da sva djeca imaju jednak pristup predškolskom vaspitanju, bez obzira na vrstu ustanove koju pohađaju.

Polazeći od navedenog, Ombudsman za djecu, saglasno članu 7. Zakona o Ombudsmanu za djecu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 103/08 i 70/12) predlaže:

- **da Gradska uprava Grada Banja Luka preispita postojeći model subvencionisanja i razmotri mogućnost povećanja subvencije za privatne predškolske ustanove u cilju smanjenja finansijskog tereta roditelja.**

Time bi se, uz uvažavanje različitog modela ulaganja u javni i privatni sektor, obezbjedilo pravičnije rješenje i omogućio ravnopravni pristup uslugama predškolskog vaspitanja i obrazovanja svoj djeci sa područja Grada Banja Luka, i osiguralo da djeca ne budu stavljana u neravnopravan položaj usljed nedostatka mjesta u javnom sistemu.

Cilj ove inicijative jeste da se obezbijedi jednak pristup predškolskom vaspitanju za svu djecu, bez obzira na to pohađaju li javnu ili privatnu ustanovu, jer predškolsko vaspitanje predstavlja javno dobro i osnovno pravo svakog djeteta.

Grad Banja Luka će u roku od 60 dana od dana prijema Inicijative, obavijestiti Instituciju o preduzetim mjerama.

S poštovanjem,

Ombudsman za djecu
Gordana Rajić, dipl.pravnik